

Et fylke for de mange

Noe av det vakreste med Vestfold og Telemark er kyst, skog og fjell. Enda vakrere er det at vi har bygd et samfunn med små forskjeller og sterke fellesskap. Et samfunn hvor vi kjenner hverandre og hvor vi har tillit til hverandre. Gjennom generasjoner har samhold, samarbeid, likeverd og frihet blitt løftet fram som bærende samfunnsverdier. Og hvor vi i fellesskap har tilgang til de verdiene vi skaper ut av naturgitte ressurser og hardt arbeid. En politikk for de mange.

SV vil ha en politikk som bygger på små forskjeller og sterke fellesskap. Helse og skole til folk flest må settes foran skattekutt til dem som har mest. Velferd og naturressurser skal tjene oss alle, ikke gi fortjeneste til noen få. Vi vil ha en næringspolitikk hvor vi skaper verdier i fellesskap, og hvor vi fordeler verdiene i fellesskap. Vi vil ha en politikk for moderne byer, og en politikk for sterke lokalsamfunn i distriktene.

Vi skal sikre rene vassdrag og hav. Plast skal ikke ende i naturen. Vi må føre en politikk som kutter utslipp, som bremser de farlige klimaendringene og tar vare på livet i havet. Ren luft, rent vann og godt organiserte arbeidsplasser for mange, er viktigere enn kortsiktig profitt for de få.

Samtidig vil vi gi rom for det skapende og lekende menneske. Kultur i mange former og uttrykk, kulturarv og tradisjoner gir livet innhold og mening. Kulturelle aktiviteter skaper dessuten attraksjon og arbeidsplasser.

SV vil bidra til at Vestfold og Telemark fylke gjennom sikring av gode rammevilkår for kulturarbeid, skaper rom for trivsel, sosiale møteplasser, identitet og tilhørighet.

Det er tid for små forskjeller og sterke fellesskap.

1. Et arbeidsliv for fellesskapet

Arbeidslivet er en viktig arena for fellesskap i samfunnet. For SV er det viktig at vi har et arbeidsliv for de mange, ikke for de få. Vi skal dele på godene. Vestfold og Telemark skal være et foregangsfylke for et seriøst arbeidsliv.

1.1 Et fellesskap for et seriøst arbeidsliv

SV er på lag med fagbevegelsen. Det betyr at vi kjemper for et seriøst og godt organisert arbeidsliv, med høy organisasjonsgrad og uten sosial dumping, økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. For SV er det viktig at fylkeskommunen går foran med et godt eksempel i arbeidslivet, ved å være en seriøs og anstendig arbeidsgiver, hvor faste og hele stillinger er normen. Fylkeskommunen skal være lydhør overfor partene i arbeidslivet, og sikre god medvirkning av arbeidstakerorganisasjonene i sin virksomhet.

1.2 Fremme seriøsitet gjennom kjøp av varer og tjenester

Kommuner og fylkeskommuner kjøper varer og tjenester for mange millioner hvert år. Dette gjør det offentlige til en stor markedsaktør, med makt til å skape endring. Derfor er det viktig for SV at kommuner og fylkeskommuner bruker denne makten til å fremme et seriøst næringsliv og lokal verdiskaping. En verdiskaping som mange kan ta del i, og som ikke kun er forbeholdt noen få. Vi skal videreføre Telemarksmodellen mot sosial dumping i det nye fylket, og sikre at fylkeskommunens investeringer bidrar til rekruttering av nye lærlinger, sikrer jobber for dyktige fagarbeidere og stimulerer lokale og regionale bedrifter.

1.3 Lærlinger og kompetanse i egen virksomhet

SV skal føre en politikk som gjør læreplasser til et konkurransefortrinn i privat sektor. Men det offentlige må også ta ansvar for rekruttering av lærlinger i egen virksomhet. I den nye fylkeskommunen vil vi ha over 4000 ansatte og 12 000 skoleelever. Det er en stor arbeidsplass. For Vestfold og Telemark SV er det viktig at fylkeskommunen involverer sine ansatte for å utvikle mer kompetanse, og selv tar ansvar for lærlinger i egen virksomhet. Det er også viktig at fylkeskommunen har egen kompetanse på prosjektledelse og entreprisemodeller.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Bruke fylkeskommunens innkjøp og investeringer til å fremme lokal verdiskaping, klima- og miljøvennlig produksjon og et seriøst arbeidsliv
- Videreføre Telemarksmodellen mot sosial dumping i det nye fylket
- Sikre at rekruttering av lærlinger og fast ansatt fagarbeidere er et konkurransefortrinn
- Bidra til å stimulere lokal verdiskaping gjennom fylkeskommunens anbudsregime
- Videreføre samarbeidet med Skatt Sør mot økonomisk kriminalitet i offentlige byggeprosjekter
- Forby bruk av nulltimerskontrakter og unødvendig innleie fra bemanningsbyråer i fylkeskommunens drift og byggeprosjekter
- Sikre at faste, hele stillinger er normen i fylkeskommunen
- Benytte felles innkjøpsordning med kommunene i det nye fylket, og samarbeide med kommunene om å unngå kjøp av tjenester fra velferdsprofitører, fra selskaper registrert i skatteparadis, og selskaper som leier inn arbeidskraft fremfor å ansette arbeidstakere
- Fortsette å arbeide for flere godkjente lærebedrifter, og arbeide for at private aktører setter krav til seriøsitet når de handler av hverandre
- Ha en tett kontakt med partene i arbeidslivet, og sikre tett involvering av fagbevegelsen i videre arbeid mot sosial dumping og for et rettferdig arbeidsliv

- Videreføre A-Krim senteret i Vestfold til å arbeide mot arbeidslivskriminalitet i hele det nye fylket
- Sikre et tett arbeid mellom oppfølgingstjenesten, NAV, kommunene og de videregående skolene for å følge opp ungdom utenfor jobb og utdanning
- Sikre folkelig styrerepresentasjon i fylkeskommunale eierskap
- Mennesker med nedsatt funksjonsevne, eller har bakgrunn som etnisk minoritet, og som oppfyller de formelle kravene til en stilling skal innkalles til intervju

2. Næring – verdier for de mange, ikke bare de få

For SV er målet med næringspolitikken å skape verdier for de mange, ikke bare for de få. Det betyr at SV vil jobbe for å spre verdiskaping og sysselsetting over hele fylket, og at fylkeskommunens virkemidler bidrar til å stimulere lokale og regionale bedrifter. Vi skal hegne om det mangfoldige og organiserte næringslivet det nye fylket består av. Prosessindustri og kraftproduksjon i Telemark, møter næringsmiddelindustri, handel og service i Vestfold. Vestfold og Telemark SV spiller på lag med alle seriøse og organiserte bedrifter.

2.1 Landbruk

Bøndene er produsenter og næringsdrivende, men også naturens vaktmestre. Uten bonden gror landet igjen. Derfor må landbruket spille en sentral rolle i næringspolitikken. SV er på lag med bonden. I det nye fylket får vi et komplett landbruk, med melk- og kjøttproduksjon, skogbruk, kornproduksjon, grass, frukt, bær og grønnsaker. For SV er det viktig at den nye fylkeskommunen fronter interessene i dette mangfoldet inn mot sentrale landbruksoppgjør og lokale og regionale reguleringsplaner. SV sier ja til matjord, og ja til økt bærekraftig skogbruk. Vi vil ha selvforsyningsgraden av mat opp, og klimautslipp per produserte enhet ned.

Det er store skogområder i det nye fylket. For SV er trevirke et grønt gull. Alt som kan lages av olje kan lages av tre. En riktig utvinning av ressursene i skogen er derfor en klimavennlig næring. Vi må stimulere hele verdikjeden innen skogbruk og trevirke, samtidig som vi tar vare på viktig artsmangfold og andre økologiske interesser. Naturen skal komme fellesskapet til gode. Det betyr at det skal være mer lønnsomt å drive skogen, gården og å pleie kulturlandskapet i nærområdet sitt, enn å eie på avstand og tjene på at andre gjør jobben.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Bidra til mer mat og mindre utslipp i landbruket
- Verne matjord
- Øke selvforsyningsgraden, redusere behov for import av kraftfôr og bidra til økt lønnsomhet i grassproduksjon
- Bidra til forskning og utvikling som kunnskapsgrunnlag for klimatilpasning i landbruket og i næringsmiddelproduksjonen
- Støtte grøfting og drenering for å redusere utslipp av metan og lystgass
- Bidra til en allsidig planteproduksjon, og støtte kalking for å redusere pH-verdien i jorda
- Fremme fylkets mangfoldige landbruksinteresser i landbruksoppgjøret
- Ta vare på natur- og landbrukskompetansen i fylkets videregående skoler og forskningsinstitusjoner, og legge til rette for et godt samarbeid mellom disse
- Videreføre voksenagronomtilbudene og de brede tilbudene innen naturbruk og landbruk i de videregående skolene
- Videreutvikle biogassanlegg ved Nome Videregående Skole, avdeling Søve, samt stimulere til videre utvikling av biogassanlegget til Greve Biogass.

- Støtte en bærekraftig utvikling av skogbruk og treforedling, og bidra til økt anvendelse av materiale fra trevirke
- Fremme lokale arbeidsplasser innen næringsmiddelproduksjon

2.2 Industri

SV støtter all industri som kutter utslipp i egen produksjon. Vi ønsker innovativ og kraftforedlende industri velkommen i vår region. For oss er det viktig at veksten i nye arbeidsplasser kommer i godt organiserte produksjonsbedrifter, framfor gjennom midlertidige jobber. Industrien skal sikres gode vilkår, og forutsigbare rammer for både samferdsel, kompetanse og kraftforsyning. Samtidig forventer vi at industrien tar ansvar for et seriøst arbeidsliv, for miljøutfordringer knyttet til deres produksjon og produkter, som plast og avfall på avveie, og for utslipp av klimagasser.

Vestfold og Telemark blir Norges port til Skagerak. Det gir oss enorme muligheter som sjøfartsfylke. Derfor blir utviklingen av havnene en viktig del av næringspolitikken i det nye fylket. SV vil ha mer gods og transport på elektriske og naturgrassdrevne skip, og mer gods på jernbanenett som knytter det nye fylket sammen.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Støtte all industri som kutter utslipp i egen produksjon
- Jobbe for at kraftforsyning til industrien fortsatt skal være fornybar og forutsigbar
- Sikre industrien tilgang til høyt kompetente fagarbeidere
- Ha gods på jernbane tilknyttet industriparkene og havnene i det nye fylket
- Elektrifisere Bratsbergbanen, etablere godsterminal på Gransherad og ruste Tinnosbanen
- Videreutvikle havneområdene i Vestfold og Telemark
- Satse på sjøfart, med ferger og godstransport på strøm og naturgass
- Jobbe for en samordnet innsats mot plastforurensning, og for utslippsreduksjon

2.3 Klima og teknologi

De viktigste klimakuttene ligger i ny transport og i nye produksjonsmetoder. Offentlig sektor må bidra til å redusere den økonomiske risikoen forbundet med å utvikle ny, miljøvennlig teknologi i industrien, samtidig som vi forventer at industrien prioriterer å utvikle disse nye løsningene. Realisering av karbonfangst og lagring er helt vesentlig for bærekraften og konkurransekraften i norsk industri, og ikke minst for verdens klima. To av de største utslippspunktene i landet finner vi i Grenland. Hele det nye fylket må derfor spille på lag for å sikre en grønn og bærekraftig utvikling av industrien. Utvikling av ny miljøteknologi er også vesentlig for langsiktige og sirkulære produksjonsformer og utnyttelse av råstoff. Derfor ønsker SV å forske på- og utvikle gjenbruk av mineraler og metaller, støtte utviklingen av rensemetoder for farlig avfall framfor kortsiktig deponering av farlig avfall. Vi støtter en utvinning av sjeldne jordartselementer og produksjon av fornybar energi som kommer fellesskapet til gode.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Støtte arbeidet med karbonfangst og lagring
- Støtte tiltak for elektrifisering av industriell produksjon
- Støtte utvikling av ny miljøteknologi, og gå imot deponering av farlig avfall i nærheten av sårbar natur, byer og bosetting, slik som i Brevik
- Sikre at en nyetablert utvinning av sjeldne jordartselementer og produksjon av fornybar energi kommer fellesskapet til gode

2.4 Lokal verdiskaping og felles ansvar

Det er helt nødvendig at bedrifter er i stand til å kjøpe tjenester av hverandre. Men det er galt at bedrifter kjøper tjenester av bemanningsbyråer som livnærer seg på at arbeidstakere holdes midlertidig arbeidsløse. For Vestfold og Telemark SV er det hensynet til arbeidstakerne som er viktig, ikke hensynet til rene bemanningsbyråer uten egen produksjon. SV vil jobbe for at industrien stimuleres til å handle seriøst, og setter krav om seriøsitet og klimasmarte løsninger til sine underleverandører. Underleverandører skal kunne slå kreftene sine sammen for å konkurrere om store kontrakter, og store aktører skal oppfordres til å splitte opp de største kontraktene for å la flere tilbydere slippe til. Vi vil bruke fylkeskommunens byggprosjekter og investeringer til å stimulere lokale aktører, og gjøre lærlinger til et konkurransefortrinn for de bedriftene som tar ansvar for å rekruttere fagfolk til tekniske bransjer og fag.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Sikre at det lønner seg å ta ansvar for rekruttering av lærlinger, for seriøsitet og for miljø og klima
- Bidra til solidarisk handel av varer og tjenester, også der private aktører handler med hverandre
- Sikre at offentlige investeringer brukes til å fremme lokal verdiskaping, rekruttering av lærlinger og fagarbeidere
- Bidra til at store kontrakter og anbudsrunder tilrettelegges for små og mellomstore entreprenører
- Fremme samspill mellom entreprenører og fylkeskommunen i byggeprosjekter
- Vektlegge utslippsreduksjon fra transport og produksjon i offentlige anbud

2.5 Handel og utvikling

I det nye Vestfold og Telemark får vi landets mest spennende belte av mellomstore byer. Disse byområdene vil SV utvikle kompakt og framtidsrettet, med korte avstander mellom nøkkelinstitusjoner, handelsvirksomhet og transportårer. Vi ønsker å utvikle handelsnæringen sentrumsnært i byene. Vi vil ha levende sentrum framfor kjøpesentre langs E18. For SV er det derfor viktig at fylkeskommunen spiller på lag med de kommunene som ønsker å legge til rette for handel og eiendomsutvikling i byrommet. Og utvikling av handelsnæringen må bety noe annet enn arealkrevende virksomheter som utkonkurrerer hverandre. Vestfold og Telemark SV vil ikke være med å avhende matjord til nye kjøpesentre, men vil heller stimulere til økt utvikling i byområdene. Plasseringen av offentlige arbeidsplasser spiller også en viktig rolle for å stimulere til byutvikling, og dette skal veie inn i plasseringen av fylkeskommunens bygg og virksomheter, og i utviklingen av nye samferdselsløsninger og kollektivtilbud.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Utvikle byområdene med korte avstander mellom handel, nøkkelinstitusjoner og samferdselsløsninger
- Fremme sentrumsnær handel fremfor kjøpesentre og stor, arealkrevende handel
- Utvikle samferdselsløsninger, sykkel og gange, og kollektivtilbud i takt med utviklingen av kompakte byområder

2.6 Regional utvikling

Fylkeskommunen spiller en viktig rolle som regional utvikler, spesielt for næringsutvikling i distriktene. Framkommelighet og tilgang på fagkompetanse og kapital viktig. Vi må opprettholde en bred fagopplæring i distriktene, sørge for godt vedlikehold av fylkesveinettet, og bruke regionale utviklingsmidler til å bistå gode næringsprosjekter i distriktene. For kraftkommunene er det viktig å beholde kraftinntekter, for å kunne stå sterkt i egen lokal næringsutvikling.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Jobbe for å styrke fylkeskommunen som regional utvikler
- Opprettholde en bred fagopplæring i distriktene
- Dimensjonere fagopplæringstilbud i distriktene i dialog med bransjene
- Videreføre dagens konsesjonskraftordning
- Vedlikeholde fylkesveinettet
- Bistå med utviklingsmidler for å støtte næringstiltak i distriktene.

2.7 Reiseliv og turisme

Vestfold og Telemark blir et fantastisk reiselivsfylke. En bærekraftig turisme er viktig for å opprettholde og utvikle arbeidsplasser i fylket. Vestfold og Telemark SV vil ta reiselivsnæringen i en grønn retning, slik at vi viser fram fylkets mangfoldige reisemål ved hjelp av lave utslipp fra transport, kortreist mat og gode natur- og kulturopplevelser. Verdensarven Rjukan-Notodden skal videreutvikles, og fylkeskommunen skal bidra til reiselivet gjennom satsing på kulturinstitusjoner, kollektivtilbud, opplæring i videregående skoler, internasjonalisering, markedsføring, og merkevarebygging.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Bygge merkevaren Vestfold og Telemark, og legge til rette for samarbeidet mellom fylkets reiselivsaktører
- Videreføre satsingen på Telemarkskanalen
- Sikre gode kollektivtilbud tilknyttet fylkets attraktive reisemål
- Sikre tilgang til god kompetanse gjennom opplæring i reiseliv, salg, service og samferdsel
- Støtte videreutvikling av Verdensarven Rjukan-Notodden
- Videreutvikle vikingfylket Vestfold, og attraksjonsstrategien for vikingtidsformidling i Vestfold og utvide det med aktuelle steder i Telemark

3. Klima og miljø

Klimaendringene er menneskeskapt, og gir alvorlige utfordringer. Vi har et ansvar for å redusere årsaken til klimaendringene ved å redusere våre egne klimagassutslipp, og et ansvar for å tilpasse samfunnet til de klimaendringene som allerede er over oss. Skal vi ta våre internasjonale forpliktelser på alvor, må klimagassutslippene fra Vestfold og Telemark kuttes med 40% innen 2030. Innen 2050 skal vi være et nullutslippssamfunn. Skal vi klare dette, trenger vi teknologi og virkemidler vi ikke kjenner i dag.

3.1 Industri, næringsliv og teknologi

Reduksjon i klimagassutslipp fra industri er avgjørende for at Vestfold og Telemark skal nå de regionale klimamålene. CO₂-fangst, -utnyttelse og -lagring (CCUS) er det **det** viktigste tiltaket for å redusere klimagassutslipp fra industrien. Etablering av ett fullskala anlegg for CO₂-fangst og -utnyttelse åpner for ytterligere kompetanse, og vil gi muligheter for nye løsninger og utnyttelse av fanget CO₂. Vestfold og Telemark SV vil støtte opp om industriklyngen i Grenlands arbeid med å bli klimapositive. Samtidig bør industri og næringsliv oppfordres til å kontinuerlig føre klimaregnskap og måle effekter av tiltak for å forbedre sin negative miljøpåvirkning.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Støtte arbeidet med realisering av karbonfangst, -utnyttelse og lagring (CCUS)
- Støtte arbeidet med klimapositiv industriklynge
- Involvere næringslivet i arbeidet med å redusere utslipp fra transport og produksjon

3.2 Klimavennlig landbruk

SV vil øke mengden norskprodusert mat, for å redusere import og kutte utslipp av klimagasser. For å oppfylle målene om matsikkerhet og klimagassreduksjon samtidig, må klimagassutslippet reduseres per produsert enhet i jordbruket. Denne reduksjonen må vi ta gjennom god jordbrukspraksis, god behandling av gjødsel for å redusere utslipp av metan, og god drenering av jord for å redusere utslipp av lystgass. Skogen binder CO2. I dag er avirkningen lavere enn tilveksten. Gjennom god anvendelse av trevirke kan vi både binde CO2 samtidig som vi erstatter andre, fossilbaserte materialer.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Øke mengden norskprodusert mat, med redusert utslipp per produserte enhet
- Støtte god jordbrukspraksis for å redusere utslipp av metan og lystgass fra landbruket
- Bidra til bedre anvendelse og skog og trevirke

3.3 Energieffektive bygg

Vi må både bygge nye energieffektive hus, og oppgradere eksisterende bygg. Eksisterende hus er en stor ressurs fordi de allerede er bygd, og klimagassutslippene ved materialproduksjon, transport og bygging dermed er unnagjort. Det bør settes i gang et systematisk arbeid for vedlikehold, rehabilitering og energiomlegging i kommunale og fylkeskommunale bygg. Bygg definert som kulturminner trenger spesiell tilpasning for å ivareta deres historiske verdi på best mulig måte. Større fylkeskommunale bygg bør kles med solcellepaneler.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Kreve at nye bygg bygges i plussstandard
- Erstatte oljefyr med bio- og vannbåren varme
- Rehabiliterer eksisterende byggmasse
- Kle større fylkeskommunale bygg med solceller

3.4 Fornybar energiproduksjon

Bioenergi er en viktig del av energiløsningen i lavutslippssamfunnet. Vestfold og Telemark har mye uutnyttede biomasse over hele det nye fylket. Skogråstoff bør i større grad foredles til produkter som pellets, biokull og drivstoff. I landbruket er det store muligheter for produksjon av biogass fra husdyrgjødsel og organisk avfall. Både produksjon av fornybar energi og digitalisering av energiforsyningen gir store muligheter for leverandører og nettselskap. Vestfold og Telemark SV vil legge til rette for distribusjon og lagring av energi fra småskala energianlegg basert på fornybare energikilder i Telemark. Greve biogass i Tønsberg forsyner et stort antall busser med biogass fra matavfall og gjødsel fra landbruket. Det er et banebrytende biogassprosjekt i vårt distrikt.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Legge til rette for samarbeid mellom næringsliv, offentlig sektor og de etablerte kunnskapsmiljøene i Vestfold og Telemark for å utvikle kompetanse innen bioenergi og småskala energianlegg
- Legge til rette for produksjon, distribusjon og lagring av energi fra småskala anlegg
- Støtte pilotanlegg for biogass på Nome VGS avd Søve
- Styrke bruken av biogass som energikilde i bussdrifta

3.5 Innkjøp, forbruk og avfall

Ved å sette strenge krav til klima og miljø i sine anskaffelser, kan det offentlige bidra til store reduksjoner i klimagassutslipp. Klimagassutslipp fra mat kan reduseres ved å kjøpe kortreiste matvarer og mindre kjøtt, og unngå matsvinn. Ved bruk av innovative anskaffelser kan vi sette krav til leverandører. Mye avfall kan repareres og gjenbrukes. Innkjøp og gjenbruk av reparerbare kvalitetsprodukter med lang levetid er viktig for å redusere avfall. Dette krever også kompetanse.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Hindre matsvinn og redusere utslipp ved å kjøpe kortreist mat
- Øke bestillerkompetansen i fylkeskommunen
- Sikre miljøhensyn i fylkeskommunens innkjøp
- Ta i bruk klima-, energi- og miljøvennlige skole-PCer og kontormateriell
- Øke andelen fornybart drivstoff i fylkeskommunens kollektivtilbud og bilpark
- Fremme gjenbruk av byggmasse ved salg og omregulering av eiendom

3.6 Klimatilpasning

Samfunnet må tilpasses for å redusere naturskade og andre konsekvenser av klimaendringer. Vestfold og Telemark SV vil prioritere opprusting av viktig infrastruktur og areal til å tåle klimaendringer og ekstremvær. Dette gjelder bl.a. veier, vann og avløp, strømnnett, vassdrag og landbruksareal.

3.7 Miljø og økologi

Plast i havet og truede dyrearter er store miljøutfordringer. Vi har et felles ansvar for miljøforvaltning, og for å bevare artsmangfoldet. Dessverre oppleves det ofte som at dette ansvaret er vanskelig å plassere. Vestfold og Telemark SV vil at den nye fylkeskommunen skal ha et større ansvar for å samordne innsatsen mot plast i havet, for å rydde opp forsøpling i fjorder, vassdrag og skog. Artsmangfold og økologisk forvaltning skal få en større status i fylkeskommunens ansvar og kompetanse, og økologiske hensyn skal belyses i regulering av areal og samferdsel.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Ha en storstilt satsing mot plast på avveie i naturen
- Sikre kompetanse i artsmangfold og økologisk forvaltning
- Belyse økologiske hensyn i regulering av areal og samferdsel
- Jobbe mot nyetableringer som gjør skade på naturmangfoldet på land og i vann.

4. Opplæring og kompetanse

SV ønsker en inkluderende fellesskole i offentlig regi, som sikrer at alle barn og unge får et godt opplæringstilbud uavhengig av hvor de bor og uavhengig av foreldrenes bakgrunn. Videregående opplæring er fylkeskommunens viktigste oppgave. All ungdom som vokser opp i Vestfold og Telemark skal være trygge på å få seg en videregående opplæring. Uansett om du velger veien til et fagbrev eller studiespesialiserende, skal det nye fylket garantere deg at du møtes med et godt opplæringstilbud uansett hvor i fylket du bor. Er du voksen og står uten utdanning, skal fylkeskommunen bistå med lærekontrakt slik at du kan få fagbrev og stå sterkere i arbeidslivet. Ønsker du å bygge på din kompetanse, eller omskolere deg for å tilpasse din kompetanse til arbeidslivets behov, skal Fagskolen i Vestfold og Fagskolen i Telemark tilby gode kursopplegg.

4.1 En videregående skole nær der du bor

Hva er det viktigste vi kan tilby ungdommen vår? Å kunne være trygg på at den videregående skolen i nærområdet er god nok uansett hvor i fylket du bor, eller en konkurranse om skoleplassen helt fra ungdomsskolen? For SV er det trygghet og nærhet som er viktig. Inntak til videregående opplæring skal foregå etter nærskoleprinsippet, og ikke være konkurransebasert. Noen skoletilbud er vi nødt til å samle på få steder, og disse er søkbare for alle i hele fylket. Men det er viktig at så mange elever og lærlinger som mulig får bo hjemme under skolegang og opplæring. De som likevel har lang reisevei skal være trygge på en god skoleskysordning. Næringslivet i distriktene er også avhengig av fagarbeidere. Derfor vil vi ivareta en desentralisert skolestruktur.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Sikre at det videregående skoletilbudet holder det samme, høye nivået over hele fylket
- Opprettholde en desentralisert skolestruktur, med en god kombinasjon av studiespesialiserende og yrkesfaglig tilbud i hele fylket
- Ha en god dialog med lokalt næringsliv om rekruttering av lærlinger
- Sikre en god og tilgjengelig skoleskysordning over hele det nye fylket
- Sikre voksne arbeidstakere mulighet til videreutdanning og kompetanseheving i tråd med nye behov i arbeidslivet, og utvikling av ny teknologi

4.2 En inkluderende skolehverdag

Alle behøver å bli sett. Dette gjelder spesielt ungdom i en hektisk hverdag. Ungdom føler seg under et sterkt press, og utsettes daglig for konkurranse og et prestasjonsjag i hverdagen. Årsaken til dette kan vi ikke nødvendigvis måle eller fange opp. Men det må anerkjennes og lyttes til. SV tar ungdoms psykiske helse på alvor. Videregående opplæring skal være gratis, og gi alle elever et solid fundament å bygge videre på i livet. Frafall i videregående skole er et stort problem, og kan starte en vond spiral for ungdommen det gjelder. Vestfold og Telemark SV skal ta kampen mot frafall og for ungdom i skolen. Derfor er tiltak for å bedre det psykososiale miljøet i ungdoms hverdag viktig politikk for SV i Vestfold og Telemark.

Studiespesialisering

Studiespesialisering gir ungdom varierte muligheter og et bredt tilbud av opplæring. Det er fortsatt rom for å utvikle og spisse nye linjetilbud innen dagens studiespesialiserende opplæring. God plass og gode omgivelser er viktig for god læring. Dessverre er det mange som opplever overfylte klasserom og liten tid med undervisningspersonell i skolehverdagen. Ungt Entreprenørskap bidrar med en variert og praktisk tilnærming til fellesfagene, og bør tilbys ved alle skolene i fylket.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Øke gjennomføring og læringsutbytte i skolen, og hindre frafall i videregående opplæring
- Bedre det psykososiale miljøet i skolen
- Gå imot konkurransebasert opptak, unødvendig testing, rapportering og andre mekanismer som øker stressnivået og prestasjonsjaget i skolen
- Gi skolene gode, forutsigbare ramme for driften, framfor stykkprisfinansiering av skoletilbudet
- Dyrke gratis aktiviteter og arenaer for fellesskap i skolen
- Tilby gratis frokost ved alle de videregående skolene i fylket
- Legge til rette for gode arenaer for elevdemokrati og medvirkning
- Jobbe for miljøterapeuter og sosialfaglig kompetanse ved alle de videregående skolene
- Utvikle skolehelsetjenesten og rådgivertjenesten i nært samarbeid med kommunene

- Videreføre kombinasjonsklasser for å integrere nylig bosatte flyktninger med jevnaldrende i skoleløpet
- Foreta en grundig gjennomgang av elevenes kostnader ved videregående opplæring, for å sikre at gratis-prinsippet er ivaretatt
- Gjennomføre forsøk med senere skolestart
- Bevisstgjøre elever og ansatte om seksuell trakassering i skole, fritid og arbeidsliv
- Opplyse skoleungdom om frivillig arbeid og organisering i arbeidslivet
- Styrke oppfølgingstjenesten og PP-tjenesten slik at alle elever som ikke mestrer det ordinære opplæringstilbudet får et individuelt utformet og tilrettelagt opplæringstilbud
- Sikre en høy lærertetthet, og at ingen elever skal gå til overfylte klasserom
- Ha elevassistenter i klasserommet for å følge opp elever med behov
- Videreutvikle tilbud innen forskning, IT og innovasjon
- Viderefører tilbud om sommerskole og høstskole for elever som mangler karakter i fag
- Satse på Ungt Entreprenørskap i skolen

4.3 Fagskolen

Fagskolen tilbyr høyere yrkesfaglig utdanning, gir mulighet for fagarbeidere å bygge på kompetansen, eller fullføre utdanningen, og spiller en viktig rolle når det oppstår store behov for omskolering etter endringer i økonomien og arbeidslivet. Fagskolen skal være sterkt rustet for å tilby skreddersydde og dynamiske opplæringsløp, i takt med behovet i næringslivet og lokalsamfunnet.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Sikre Fagskolen gode areal for å drive undervisning, og kompetanse for å tilby gode nettbaserte kurs
- Sikre gode rammer for vekst i fagskolesektoren, og sikre at Fagskolen er rustet for store variasjoner i søkere fra år til år
- Sikre gode fagskoletilbud tilpasset lokale behov, i samarbeid med kommunene i fylket
- Støtte utviklingen av yrkesfaglig bachelor og videreføre eierskapet i HYU med fagskolene på Østlandet

4.4 Universitetet

Universitetet i Sørøst-Norge har åtte lokasjoner, og fem av dem ligger i vårt nye fylke. Etter overgangen fra høgskole til universitet er det viktig å ivareta et studietilbud over hele det nye fylket, slik at alle nyter godt av universitetsstatusen. Fylkeskommunen må bidra til å sikre at universitetet som forskningsinstitusjon er godt integrert i samfunnsutviklingen, og bidrar til et bredt kunnskapsgrunnlag for samfunnsutviklingen.

4.5 Livslang læring

En god barndom varer livet ut. Og hvordan ungdom har det i grunnskolen påvirker også hverdagen på videregående skole. Kommunene har ansvar for barnehage og grunnskole. Det er viktig for fylkeskommunen å være i nær kontakt med kommunene om hvordan vi sørger for en best mulig herlig oppvekst for ungdommen vår. Rådgivningstjenesten og skolehelsetjenesten må utvikles i nært samarbeid.

- Sikre voksne arbeidstakere mulighet til videreutdanning og kompetanseheving i tråd med nye behov i arbeidslivet, og utvikling av ny teknologi

4.6 Yrkesfag

Vi trenger flere fagarbeidere. Med dagens utvikling kommer Norge til å mangle over 100 000 fagarbeidere innen ti år. Unge lærlinger blir tidlig møtt med krav og forventninger på voksnes premisser. De må bli møtt med tålmodighet, og med et innhold i skolens opplæringsløp som samsvarer med arbeidslivets behov. For å få til dette må vi investere i topp moderne utstyr, sikre at faglærerne har jevnlig påfyll av kompetanse ute i bedrift, og følge opp elevene med rimelige forventninger.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Rekruttere flere unge til yrkesfagene, og sørge for at utstyr og undervisningsmaterieell innfrir prinsippet om gratis videregående opplæring
- Sikre tilgang til god yrkesfaglig opplæring i hele fylket
- Dimensjonere det yrkesfaglige tilbudet i dialog med bransjene representanter
- Sikre moderne TIP-haller
- Sørge for at HMS har en sentral plass i yrkesfagene
- Jobbe for at flere ufaglærte voksne skal få fullført med fagbrev
- Styrke utstyrsparken
- Jobbe for at vilkårene i arbeidslivet gjenspeiler ambisjonene vi har for rekruttering til fagutdanning
- Jobbe for gode vekslingsordninger mellom skole og praksis i bedrift
- Følge elevene opp ut i bedrift, og jobbe for at flest mulig blir formidlet ut i lære etter VG2
- Følge opp kommunene, og jobbe for at kommunene og fylkeskommunen har en stor andel lærlinger i sin virksomhet
- Videreføre overgangen mellom VG2 og VG3 i skole for kandidater uten lærlingplass
- Prioritere veien til fullført fagbrev over VG3 påbygg
- Legge til rette for godkjenning av realkompetanse og fagbrev for arbeidsinnvandrere

5. Samferdsel og grønn transport

God samferdsel knytter by og bygd sammen, og er nødvendig for utvikling, utveksling og beredskap for befolkningen i hele fylket. Men samtidig som vi sikrer god framkommelighet for hele befolkningen, er vi også avhengig av å redusere utslipp av klimagasser fra transport. Den beste måten å redusere klimagassutslipp fra transportsektoren er å erstatte fossilt drivstoff med elektrisitet, biogass og hydrogen, samtidig som vi reduserer samfunnets totale transportbehov.

SV mener at både byer og mindre lokalsamfunn må prioritere sammenhengende utbygging av gang- og sykkelveier. Byområdene må utvikles med små avstander, og veksten i persontrafikk må gå fra bil til kollektivtransport, sykkel og gange. Godstransport må i større grad over på jernbane og nullutslippssjøfart, og jernbanen må utvikles videre i distriktene i Vestfold og Telemark.

5.1 Kollektivtilbud

Vestfold og Telemark SV ønsker at det nye fylket driver kollektivtilbudet i egen-regi. Vi ønsker en folkelig deltagelse i oppsette av rutetilbudet. Det gode busstilbudet må videreføres i byområdene, og styrkes i distriktene. Langs kysten er fergene vel så viktig som bussen. Et viktig tiltak for å få ned klimagassutslippene fra transport, er å erstatte fossilt drivstoff i buss og ferger, med elektrisitet, biogass og hydrogen. Det nye fylket skal sørge for sømløse overganger mellom tog og buss, og gjøre det enkelt, billig og lønnsomt å velge kollektiv transport. Kollektivtransporten må tilby hyppige og regelmessige avganger i et rutenett som er tilpasset innbyggernes bo- og arbeidsmønster. Prisnivået må holdes på et rimelig nivå.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Drive kollektivtilbudet i egen-regi, og videreføre eierskap i fergeselskapene
- Sikre et godt busstilbud i byene, og styrke kollektivtilbudet i distriktene
- Sørge for at flest mulig busser går på biogass og elektrisitet
- Utvikle sømløse overganger og felles billettsystem for tog og buss
- Jobbe for bedre universell utforming ved stasjonsanlegg og i kjøretøyene som benyttes i kollektivtransporten
- Vurdere gratis kollektivtilbud for barn, og gode rabattordninger som stimulerer familier til å benytte kollektiv transport

5.2 Veier og framkommelighet

I byene må veksten i persontrafikk skje gjennom kollektiv, sykkel og gange. Fylkesveiene er meget viktig infrastruktur for hele fylket, spesielt distriktene, og SV prioriterer vedlikehold av disse framfor nye veistrekninger. SV ønsker at utbedringer av veiene i byområdene skal skje i samband med økt framkommelighet for kollektivtransport, flere sammenhengende strekninger for sykkel og gange, og fjerning av flaskehals som skaper kø og større lokale utslipp. Vestfold og Telemark SV er derfor for utbedringer i veinettet og belønningsmidlene som følger med Bypakke Grenland, og ønsker at byområdene i Vestfold også kvalifiserer seg til tilsvarende satsinger i spleiselag mellom fylke, stat og kommuner. Bypakke Tønsberg skal ha en sterk satsing på kollektiv transport og ikke store nye veier fra Nøtterøy til fastlandet. SV støtter ikke en bompengefinansiert Oslofjordforbindelse, og mener dette veiprojektet vil generere mer biltrafikk, rasere miljø og være en trussel mot artsmangfoldet. SV støtter utvikling av bybaner og sentrumsnære stasjonsløsninger for økt bruk av lokaltog.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Gå mot foreslått bompengefinansiert Oslofjordforbindelse i nåværende form
- Prioritere vedlikehold av fylkesveinettet over bygging av nye strekninger
- Støtte E134 over Haukeli som vintersikker øst-vest forbindelse
- Vektlegge trafikksikkerhet ved E18 og i skoleskyssruter
- Vurdere progressiv veiprisering som alternativ til bompengefinansiering
- Bygge ut sammenhengende gang- og sykkelveier
- Vektlegge universell utforming i veioverganger, holdeplasser og stasjonsløsninger
- Støtte utvikling av bybaner og sentrumsnære stasjonsløsninger
- Sikre at veksten i persontrafikk skjer gjennom kollektiv, sykkel og gange
- Alle drosjer som får løyve i fylket, skal ha montert alkoholås

5.3 Flyplasser

Vestfold og Telemark fylkeskommune er medeier i Sandefjord lufthavn, Torp. Fylkeskommunen er også viktig for Notodden lufthavn som støttespiller og regional næringsaktør. SV mener fylket skal beholde denne posisjonen. Flyplassene er en stor ressurs for passasjerer og næringsliv. Veksten i flytrafikk er imidlertid ikke uproblematisk.

Flyplassdrift fører med seg store miljøulemper, men der Sandefjord Lufthavn Torp brukes som alternativ for Gardermoen, kan det redusere forurensning fra veitrafikk. SV mener at selskapet må benytte sin eierposisjon til å hindre at flyplassen brukes av selskaper som bedriver sosial dumping eller har manglende faglige rettigheter for de ansatte. Utvikling av lufthavna må alltid innebære gode togforbindelser.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Stille krav om anstendig lønns- og arbeidsvilkår til selskaper som bruker flyplassene
- Kreve togstasjon ved bygging av ny terminal på Sandefjord Lufthavn Torp
- Bistå i Notodden flyplass med å utvikle et bærekraftig driftsgrunnlag

5.4 Nye jernbaner

Framtida skal gå på skinner. Og det skal være offentlige skinner i fellesskapets eie. SV er mot tvangsprivatisering og konkurranseutsetting av jernbanen.

Vårt mål er at en større andel av transporten skjer på jernbane. Dette gjelder også regionalt. Vestfold og Telemark SV skal fortsatt jobbe for fullføring av dobbeltspor gjennom hele Vestfold, også mellom Tønsberg og Larvik innen 2030. Vi skal jobbe for realisering av Grenlandsbanen for å koble Vestfoldbanen sammen med Sørlandsbanen, og for å oppgradere strekningen til høyhastighetstog til Stavanger, elektrifisering av Bratsbergbanen og etablering av nye godslinjer til industriområdene og havnene, etablering av godsterminal på Gransherad, opprusting av Tinnosbanen, og lyntog over Haukeli. Vi vil også se på muligheten for å gjenåpne flere av de gamle regionbanene, som Kongsberg-Tangen, for å koble større deler av det nye fylket på jernbanenettet.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Arbeide for fullføring av dobbeltspor gjennom hele Vestfold
- Arbeide for å realisere Grenlandsbanen, for sammenkobling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen
- Vurdere gjenåpning av regionbaner og lokale strekninger
- Videreføre persontrafikk på Bratsbergbanen og gjøre den disponert for bybane
- Fortsatt jobbe for høyhastighetsbane over Haukeli

5.5 El-biler og nullutslippstransport

Norge har et av de beste markedene for elbiler i Europa. SV mener at minst halvparten av offentlige biler bør være elektriske eller av nullutslippsbiler. Samtidig bør fylkeskommunen bidra til at det bygges flere ladestasjoner for el-biler. SV støtter utvikling av hydrogen som drivstoff for tungtransport. Vestfold og Telemark SV vil arbeide for å få mest mulig godstransport over til jernbane og naturgass- eller batteridreven skipsfart.

Vestfold og Telemark SV vil:

- At fylkeskommunen har flere el- og nullutslippsbiler enn fossilt drevne biler
- Jobbe for flere ladestasjoner for el-bil
- Støtte utvikling av hydrogen for tungtransport
- Styrke muligheten til godstransport over sjø og jernbane
- Støtte elektrifisering av havner, ferger og skipsfart
- Støtte satsing på biogass for drift av busser

6. Distriktene

For å sikre lik tilgang til ressurser og innflytelse for hele befolkningen, må vi ha gode oppvekstvilkår og velferdstjenester i hele det nye fylket. Det er viktig å styrke lokaldemokratiet som en motvekt til markedskreftene. Da må vi ha gode muligheter for utdanning, jobb og gode tjenester i distriktene. For Vestfold og Telemark SV er det derfor viktig med en desentralisert skolestruktur, bevare nærskoleprinsippet, ha spredte offentlige funksjoner og godt vedlikeholdte fylkesveier.

6.1 Samferdsel

Samferdsel og annen infrastruktur er avgjørende for utvikling i distriktene. Vedlikehold av fylkesveier er viktig i denne sammenhengen. Kollektivtransporten må styrkes utenfor byene, også for å knytte hele regionen sammen.

6.2 Beredskap

Det skal være trygt å bo i hele fylket. Et liv er like mye verdt uavhengig av hvor man bor. For å sikre dette, er det viktig med tilstrekkelig tilgang på beredskapstjenester som ambulanse, politi og brannvesen. Der det er langt til sykehus og ambulanse, bør fylkeskommunen jobbe for luftambulanseløsninger for å sikre lik tilgang til trygghet for hele befolkningen.

6.3 Akuttberedskap

Hele befolkningen skal ha lik tilgang til helsetjenester. Det er et større område i øvre del av det nye fylket som har alt for lang responstid for ambulanse. Vestfold og Telemark SV ønsker at det etableres en ny base for luftambulanseløsninger som dekker behov for rask transport til sykehus. Ambulanse på hjul er fortsatt en viktig del av beredskapen og må ikke bli svekket. SV ønsker å avvikle foretaksmodellen i sykehusene, og få tilbake folkevalgt styring av sykehus-Norge.

6.4 Næringsutvikling

SV vil føre en aktiv politikk for næringsutvikling i distriktene, for å sikre arbeid og tjenester der folk bor. I det nye fylket får vi mange spennende mellomstore byer, og vi får store distrikter utenfor byene. Her er det gode muligheter for arbeidsplasser innen reiseliv, handel, landbruk, energi og kultur. For at byene skal ha levende sentrum må byrommene styrkes. I distriktene gir større avstander andre forutsetninger for utvikling. SV vil ikke avhende matjord til nye kjøpesentre, eller sentralisere handelsvirksomhet som trekker næringsutvikling bort fra lokalsamfunnene og utkonkurrerer handel og næring i distriktene.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Sikre et bredt yrkesfaglig opplæringstilbud i distriktene, og bevare nærskoleprinsippet
- Samarbeide med Fagskolen og kommunene om fagskoletilbud tilpasset lokale behov
- Videreutvikle næringshager og klynger for næringsutvikling
- Gjøre det lettere å opprette nye arbeidsplasser i hele det nye fylket
- Kjempe for at kraftverdiene fortsatt skal kunne brukes til næringsutvikling, infrastruktur og gode tjenester i kommunene hvor kraften produseres
- Støtte opp om mangfoldet i landbruket
- Jobbe aktivt for etablering av flere statlige arbeidsplasser i det nye fylket
- Styrke kollektivtilbudet utenfor byområdene
- Jobbe for luftambulanseløsninger, politi og lensmann, og brannvakt tilgjengelig for hele befolkningen i det nye fylket

7. Kultur, friluft og frivillighet

Kultur er livskraft. Kulturell utfoldelse og kulturelle opplevelser skaper det gode liv. Det styrker identitet og tilhørighet. I forebyggende arbeid er kultur, friluftsliv og organisasjonsliv vesentlig for trivsel og for aktivisering av folk i alle aldre og sosiale lag. Kultur er inkludering av den flerkulturelle befolkning. Et rikt kulturtilbud i Vestfold og Telemark bidrar til økt bosetting og økt trivsel, det styrker

reiselivsnæringa og er viktig for folkehelsa. Vestfold og Telemark SV ser det som vår oppgave å støtte opp om kunst, kultur og friluftsliv fordi det gjør fylket vårt til et godt sted å bo og å vokse opp.

Vestfold og Telemark SV mener det er en viktig del av samfunnsutviklerrollen å sikre gode rammer for utvikling av kulturfeltet på regionalt nivå i det nye fylket. Regionale kulturinstitusjoner og de regionale museene er våre sentrale samarbeidspartnere i arbeidet med å sikre, forvalte og formidle denne kulturen, og må gis rom for god drift og utvikling.

7.1 Kunst og kultur

Vestfold og Telemark blir et rikt kulturfylke med en lang og viktig historie. Kystkulturen i Vestfold og Grenlandsområdet skal blomstre sammen med den folkelige tradisjonen og fjellkulturen i indre Telemark. Vestfold og Telemark fylke blir en region rik på kultur og kulturminner, med en nasjonalt viktig historie: Kystkultur og sjøfartshistorie, språk, tradisjoner og kulturelle fotavtrykk formet av fjell-landskap, vidder og skog. Vestfold og Telemark SV vil at det nye fylket blir et foregangsfylke i å sikre ikke bare den materielle eller fysiske kulturarven, men også den immaterielle kulturelle arven; sang- og levende fortellerkunst, håndverk- og husflid -tradisjoner, matkultur og dans.

Vi må la kulturinstitusjonene, museene og festivalene få mulighet til å utvikle seg videre i pakt med tiden til glede for innbyggere og tilreisende. Bibliotekene er sosial utjevner, og spiller en stor integrerende rolle i samfunnet. SV ønsker et godt samarbeid mellom fylkesbiblioteket og folkebibliotekene for å bidra til å styrke bibliotekene som vitkig møteplass, kulturformidler og debattarena.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Jobbe for gode samarbeidsordninger med de regionale kulturaktørene i fylket, og sikre at bredden av ulike kulturelle uttrykksformer ivaretas.
- Styrke de regionale museene, og sikre at de regionale institusjonene får tilstrekkelige ressurser til drift og utvikling.
- Støtte ordninger som gir kulturopplevelser for både barn og unge i skolen, og for eldre
- Videreføre eierskapet i Teater Ibsen og sikre lokal sceneproduksjon
- Styrke innsatsen overfor den immaterielle kulturarven, slik at tradisjoner og håndverk som er i ferd med å bli borte sikres for ettertiden.
- Videreutvikle lokale litteraturhus og biblioteker som arenaer for debatt og samfunnsspørsmål
- Videreføre litteraturuka i Vestfold og se på muligheten til å utvide det til Telemark
- Jobbe for gratis inngang for barn og ungdom på museer og kulturopplevelser i fylkets regi
- Vestfold og Telemark skal nytte begge målformer, både nynorsk og bokmål

7.2 Friluftsliv

Den norske naturen, turkulturen og allemannsretten er viktige nasjonale verdier Norge må ta vare på. Friluftsliv er god folkehelse. I Vestfold og Telemark skal strandsonen, skogen og fjellet være tilgjengelig for alle. For barn og unge kan friluftslivet være en arena for mestring, samhold og naturopplevelser. Dette er med på å skape et grunnlag for praktisk kunnskap og gode vaner for fysisk aktivitet resten av livet. Friluftslivet består også av lyden av natur, og fravær av bylyder. Bruk av snø- og vannscootere oppleves av mange som svært forstyrrende pga. motorstøy. Snøscootere kan ved uvettig bruk skade sårbar natur. Vestfold og Telemark SV vil at bruk av motoriserte fritidskjøretøyer i naturen, både til lands og til vanns, skal reguleres og legges til rette for slik at den ikke ødelegger de gode naturopplevelsene.

Telemark og Vestfold SV vil:

- Stimulere friluftslivsaktiviteter gjennom støtte til friluftslivsorganisasjonene
- Bruke naturen som læringsarena
- Sikre og styrke allemannsretten, og sikre fellesskapets tilgang til sjø, strandsone, skog og fjellområder
- Støtte offentlig eie for å sikre fellesskapets tilgang til viktige eiendommer
- Sikre tilgang til friluftsliv for alle, og tilrettelegge for mennesker med nedsatt funksjonsevne i friluftsområdene
- Gi turisthyttene forrang foran utbygging av private hytter i områder der hyttebygging må begrenses
- Bidra til å styrke Færder nasjonalpark og Jomfruland nasjonalpark som opplevelsessentre for kystkulturen

7.3 Frivillighet

Det daglige frivillige arbeidet som skjer i form av forenings- aktiviteter eller ad hoc- tiltak, er en av bærebjelkene i velferdssamfunnet vårt. Vi finner frivillige innenfor nær på alle samfunnsområder; i idretts- og kulturorganisasjonene, innenfor humanitære og ideelle organisasjoner, natur- og miljøvernorganisasjoner med flere. Her gjøres mye viktig arbeid til nytte og gagn for alle. Deltakelse i frivillig arbeid er bra for den som yter og den som nyter; her kan man oppleve mestring, bygge nettverk og skape tilhørighet. Ikke minst er deltakelse i frivillig organisasjonsliv en viktig arena for demokratilæring. Samfunnet trenger den frivillige innsatsen, enda mer i framtiden enn i dag.

Derfor vil Vestfold og Telemark SV sikre at frivillig arbeid får vekstmuligheter. Frivillig sektor er ikke kun en tilskuddsmottaker, men tvert imot en svært viktig utviklingspartner. Vestfold og Telemark SV vil samarbeide med de frivillige organisasjonene om å skape trygge, inkluderende og aktive lokalsamfunn i hele fylket.

Frivilligheten trenger styrket økonomisk forutsigbarhet, og mer systematisk samarbeid med kommunene. Vestfold og Telemark SV vil derfor at alle kommuner i det nye fylket skal ha utarbeidet egne frivillighetsplaner, og vil bidra med økonomiske støtteordninger til kommunene til dette

Vestfold og Telemark SV vil:

- De frivillige organisasjonene skal bli hørt i regionale saker som berører deres rammevilkår. Vi vil etablere strukturer som sikrer god dialog mellom regional frivillig sektor og fylkeskommunens administrasjon og politikere.
- Sikre gode rammevilkår for de regionale organisasjonene, og etablere/ videreføre samarbeidsordninger som virker positivt på deres driftssituasjon.
- Videreutvikle fylkets symfoniorkester.

7.4 Verdensarv

I 2015 ble Rjukan-Notodden Industriarv en del av UNESCOs verdensarvliste. Det både forplikter og gir oss store muligheter når vår industrihistorie er blant verdiene som er umistelige for menneskeheten. Vestfold og Telemark skal oppfylle vår del av forpliktelsene gjennom vedlikehold, bruk og eksponering, og bidra til å gjøre historien aktuell for dagens og fremtidens generasjoner.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Støtte og videreutvikle prosjekter knyttet til verdensarven
- Bidra til at verdensarvstatus styrker et lokalt tilpasset reiseliv
- Se andre samfunnsinvesteringer i lys av verdensarvstatusen

8. Folkehelse

Folkehelse og levekår henger sammen. Vi har økende økonomiske forskjeller blant befolkningen i fylket. Det forårsaker voksende sosiale ulikheter i helsetilstanden. Vi vet at sannsynligheten for å leve lenger, henger sammen med utdanning, arbeid, inntekt. Faktorene er sammensatte, men Vestfold og Telemark SV vet at ved å jobbe aktivt med å redusere de sosiale forskjellene i samfunnet, så vil ulikhetene i befolkningens helse jevne seg ut.

I tillegg til de økende sosioøkonomiske forskjellene som påvirker folkehelsen, er de store folkehelseutfordringene psykisk uhelse og ensomhet. Dette rammer alle deler av befolkningen. Stadig flere voksne er aleneboende. Bruk av sosiale medier gjør at man aldri kan stenge nettmobbing ute. Stadig flere unge rapporterer om psykiske plager. Derfor er det viktig at storsamfunnet bidrar til bomiljøer og offentlige arenaer som legger til rette for sosiale møteplasser, og at vi i alle våre tjenester i fylkeskommunen har fokus på de faktorene som kan påvirke vår psykiske helse negativt.

8.1 Tannhelse

Mange kvier seg for å gå til tannlegen, ikke bare av frykt for hull i tennene, men også av frykt for utgiftene. En god helse avhenger bl.a. av en god tannhelse, tenner er en del av kroppen. SV mener at tannhelsetjeneste må likestilles med andre helsetjenester.

8.3 Helsefremmende arbeid

Friluftsliv utgjør en arena for fysisk aktivitet som er åpen for alle. Friluftslivet bidrar positivt til både fysisk og psykisk helse og er en nøkkel til livskvalitet og folkehelse. Et godt kosthold er også en viktig del av helsefremmende arbeid. SV vil sikre all ungdom tilgang til sunt kosthold, ved å ha sunne kantiner og tilbud om gratis frokost på alle de videregående skolene.

8.4 Vold, overgrep og seksuell trakassering

Vold og overgrep er et stort samfunnsproblem, og samfunnet har et ansvar for både å forebygge vold og overgrep, og gi oppmerksomhet og tilbud til alle som utsettes for det. Redselen for seksuelle overgrep kan begrense folks følelse av trygghet og frihet. Vi må ha et samfunn der folk kan bevege seg uten frykt. SV vil gjøre det lettere å varsle om vold, overgrep og trakassering.

Vestfold og Telemark SV vil:

- Inkludere Livsmestring i videregående opplæring
- Bidra til utvikling av trygge og mangfoldige bomiljøer og gode sosiale møteplasser
- Sette på dagsorden unges nettbruk og nettmobbing
- Sikre og styrke fellesskapets tilgang til naturopplevelser
- Videreutvikle sti og løypenett, og fremme sykling og gange
- Tilby gratis frokost på alle videregående skoler i fylket
- Styrke arbeidet med det psykososiale miljøet i skolen
- Oppfordre ungdom til frivillig aktivitet, bidra til lavterskel møteplasser og til å engasjere ungdom i demokratiet

- Jobbe for en øvre grense på egenandel på tannbehandling.
- Sørge for universell utforming, både fysisk tilrettelegging og tilrettelagt for sensoriske utfordringer
- Bidra til å utvikle møteplasser på tvers av generasjoner, livssyn og etnisitet
- Jobbe for luftambulansbase plassert i Vinje
- Jobbe for større innsats mot vold mot kvinner og barn, vold i nære relasjoner, og voldtekt
- Bevisstgjøre om seksuell trakassering i skole og arbeidsliv